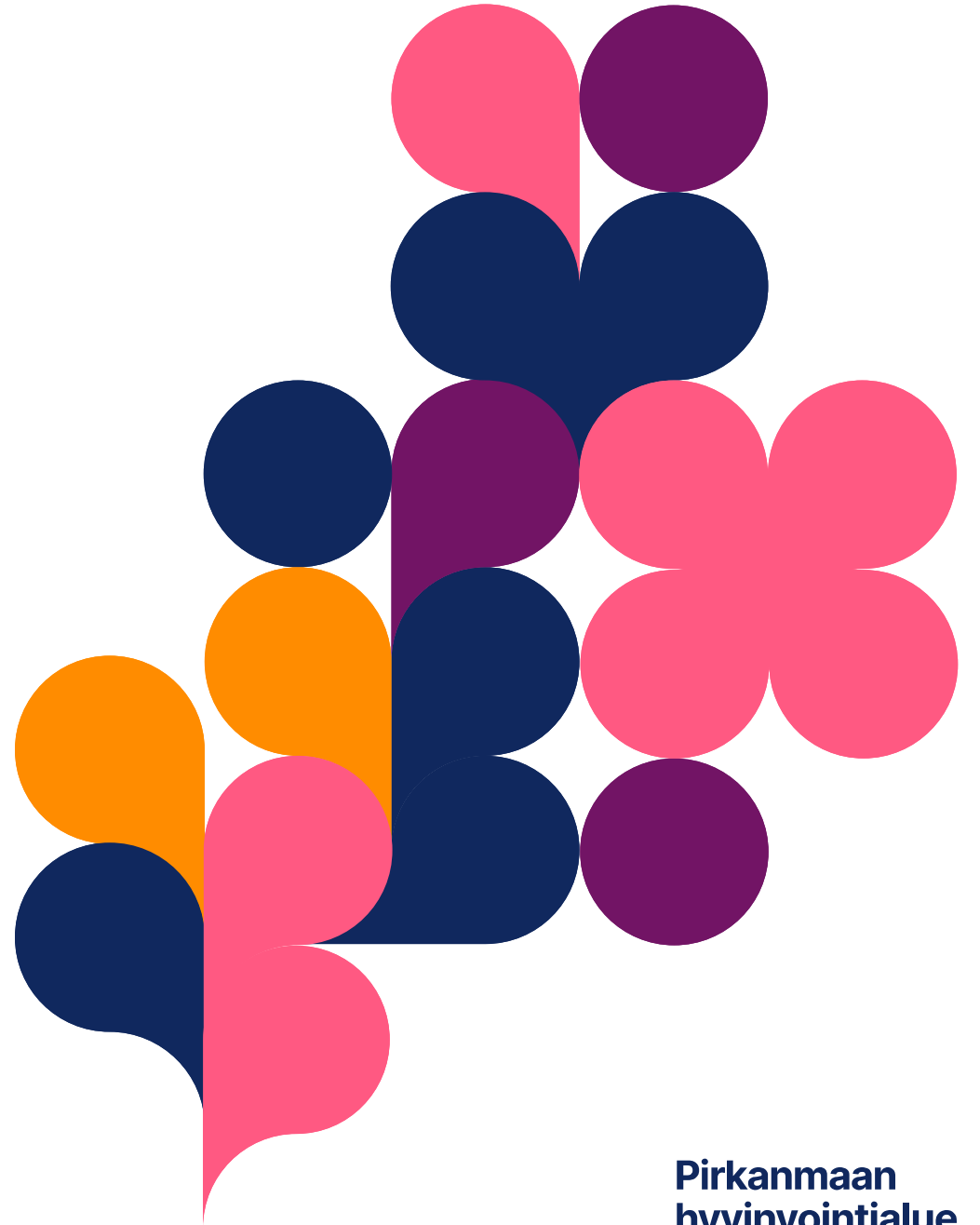

Tartuntojen torjunta vastaanotolla

16.4.2026

Heli Palolahti

Hygieniahoitaja, sh YAMK

Sisältö

- Käsihygienia ja tavanomaiset varotoimet
- Suojaimet
- Hyvät työskentelytavat

Infektioiden torjunnan tavoitteet

- Asiakkaiden ja hoitohenkilökunnan turvallisuuden lisääminen
- Hoitoon liittyvien infektioiden vähentäminen
- Epidemioiden varhainen havaitseminen ja pysäyttäminen
- Ehkäisytöimenpiteiden suorittaminen tehokkaasti ja taloudellisesti

Perustuu lakiin

- Hoitoon liittyvien infektioiden ehkäiseminen, Tartuntatautilaki 21.12.2016/1227
- Potilaan oikeus laadultaan hyvään hoitoon (Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 3§)
- Työntekijän oikeus tehdä työtään turvallisesti (Työturvallisuuslaki 8§)
- Työnantajan velvollisuus on osoittaa työntekijälle asianmukaiset välineet ja suojaimet (Työturvallisuuslaki 2 luku, 8§)
- Työntekijällä on vastuu ja velvollisuus käyttää oikein annettuja välineitä ja suojaimia (Työturvallisuuslaki 4 luku, 20§)

Infektioiden torjunnan ohjeet

- [Infektioiden torjunta ja hoito - pirha.fi](#)
- [Infektioiden torjunta suun terveydenhuollossa - pirha.fi](#)

Työntekijän työasu

- **Työasu:** työnantaja huoltama, vuodeosastoilla ja poliklinikoilla, vaihto mahdollisuuksien mukaan päivittäin tai aina tahriintuessa.
- Jalkineet helposti puhdistettavat.
- Sukat kuuluvat työasuun.
- Omia vaatteita ei käytetä asiakas- tai potilastyössä.

[Työasu ja henkilökohtainen hygienia -
pirha.fi](http://pirha.fi)

Tavanomaiset varotoimet vastaanotolla - stop tartunnoille

- **Tartuntojen torjunnan perusta kaikkialla terveydenhuollossa**
- Puhtaat kädet
- Oikea suojainten käyttö
- Hyvät työskentelytavat
 - Työjärjestys ja suunnittelu
 - Eritteiden poisto
 - Puhtaat välineet
- Pisto- ja viiltotapaturmien välttäminen

**Jokaiselle
asiakkaalle
turvallinen hoito**

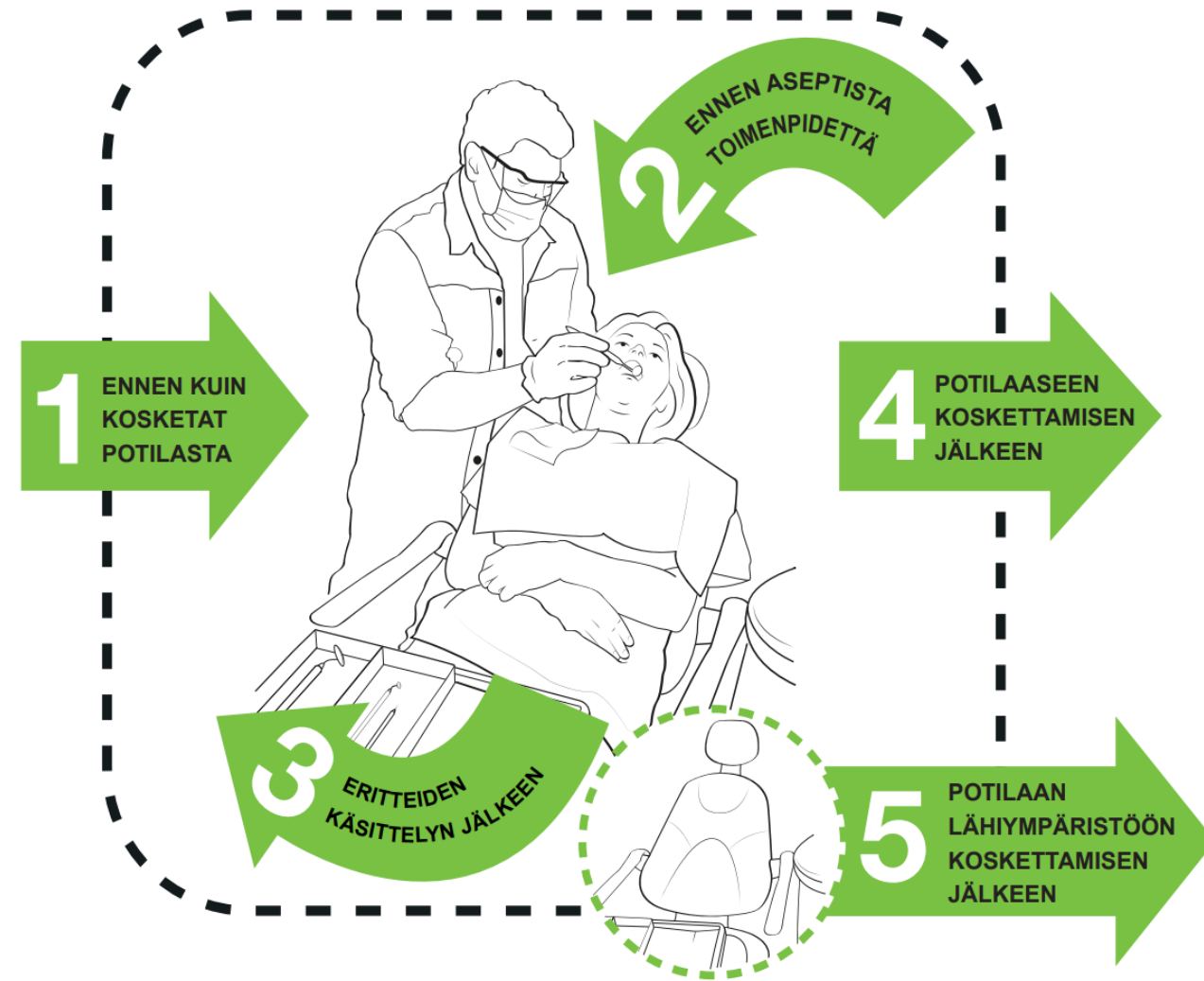
Miksi?

- Jokaiselle tarjotaan puhdas vastaanotto, puhtaat välineet ja puhtaat kädet
- Emme tiedä asiakkaista kaikkea

Hyvä käsihygienia – MIKSI?

- Paras yksittäinen keino torjua mikrobien leviämistä ja ehkäistä potilaan infektoita
- Estää mikrobien leviämistä käsien välityksellä potilaaseen ja ympäristöön
- Edistää potilas- ja työturvallisuutta

Käsihygieniaan kuuluu:

- Käsien kunnosta huolehtiminen
- Lyhyet kynnet
- Koruttomat kädet
- Käsien desinfektio
- Käsien pesu
- Suojakäsineiden oikea käyttö

Pese kädet seuraavissa tilanteissa

- Kädet ovat näkyvästi likaiset
- Epäilet käsiin tulleen likaa tai eritteitä
- Käyt WC:ssä
- Ennen ruokailua
- Tulet töihin ja lähdet töistä
- Hoidat asiakasta, jolla on ripuli-
oksennustaudin oireita tai syyhy

Desinfioi kädet

- Vastaanottohuoneeseen tullessa ja sieltä poistuessa
- Ennen ja jälkeen asiakkaaseen koskemisen
- Kun siirryt likaisemmasta työvaiheesta puhtaampaan
- Ennen suojakäsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen
- Ennen muiden suojaimien pukemista ja niiden riisumisen jälkeen
- Käsien pesun jälkeen.

Desinfioi kädet oikein

Riittävä määrä käsihuuhdetta, vähintään 2 painallusta tai kämmenkupin verran (3–5 ml)

Oikea hierontatekniikka

Riittävä hieronta-aika, vähintään 15 sekuntia

Hyvä käsihygienia

[Käsihygienia - pirha.fi](http://pirha.fi)

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Edellytykset hyvän käsihygienian toteuttamiselle

Lyhyet, lakattomat kynnet
Ei käsikoruja tai kelloa
Lyhyet hihat
Ehjä iho

Riittävä annos on vähintään 3ml

2 annosta automaattista,
kämmenellinen taskupullosta
kaksi painallusta pumppupullosta tai dispensosta

Riittävä hieronta-aika

Riittävä hieronta-aika on vähintään 15 sekuntia, hiero käsihuuhte kaikkialle käsiin.
Jos puet suojakäsineet, hiero kädet kuiviksi.

Käytä käsihuhdetta

Ennen potilaaseen tai potilaan lähiympäristön koskemista.
Potilaaseen tai hänen lähiympäristönsä koskemisen jälkeen.
Ennen suojakäsineiden pukemista.
Suojakäsineiden riisumisen jälkeen.
Puhtaampaan työvaiheeseen siirtyessä.

**Homma
hanskassa
vai onko?**

Käytä
suojakäsineitä
oikein!

Suojakäsineiden oikea käyttö

Käytä suojakäsineitä vain kun ne ovat tarpeen, älä korvaa niillä käsihuhuhteen käyttöä.
Desinfioi kädet ennen suojakäsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen.
Pue suojakäsineet juuri ennen työtehtävää ja riisu ne heti sen jälkeen.
Vaihda tai riisu likaiset suojakäsineet välittömästi, desinfioi kädet.

Homma hanskassa vai onko?

**Käytä
suojakäsineitä
oikein!**

Tehdaspuhtaat suojakäsineet

- Suojaa omat kädet likaantumiselta ja kemikaaleilta
- Ei korvaa käsien desinfektiota
- Kertakäyttöiset
- Potilaskohtaiset
- Tehtäväkohtaiset

Käytä oikein!

- **Desinfioi kädet ennen käsineiden pukemista**
- Pue suoraan laatikosta
- Pidä puhtaana
- Vaihda käsineitä ja riisu heti työtehtävän jälkeen
- **Desinfioi kädet käsineiden riisumisen jälkeen**

Hanskat kädessä

- **Lika ja eritteet**
- **Kemikaalit ja desinfektioaineet**
- **Mikrokiituliinat**
- **Likaiset välineet**
- **Limakalvot, haavat, genitaalit, ihorikot ja kainalot**
- **Katetrit, dreenit ja kanyylit**
- **Näytteiden otto ja käsittely**

Hanskat hukassa esimerkiksi näissä tilanteissa

- Puhdas ja ehjä iho
- Siirtymisessä avustaminen
- Kuljetukset
- Pukeutumisessa avustaminen
- **Puhelin, tietokoneet ja laitteet**
- **Puhtaiden välineiden ja tarvikkeiden keräys**

MUISTA KÄSIHUUHDE!

Suojakäsineet hammashuollossa

- Aina tutkittaessa tai hoidettaessa potilasta
- Käsiteltäessä likaisia instrumentteja ja välineitä
- Potilasvaihdossa desinfektioaineella pyyhittäessä
- Suojakäsineitä käytettäessä pitää huomioida, ettei kontaminoida ympäristöä -> esim. suojakäsineet pois ja käsidesinfektio ennen tietokoneelle menoa, puhtaita välineitä ottaessa

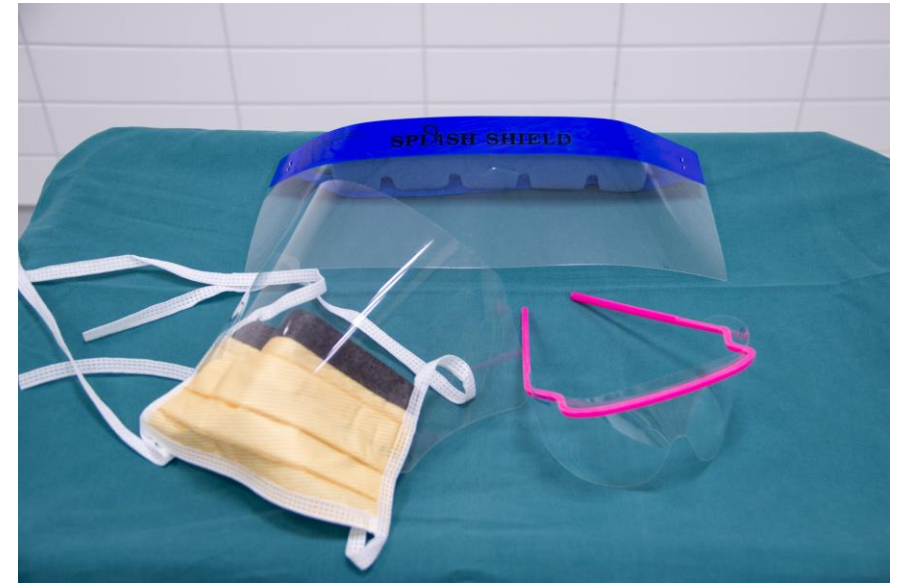
Kädet desinfioidaan ennen suojakäsineiden pukemista ja riisumisen jälkeen

Tartuntojen torjunta vastaanotolla jatkuu....

Muut suojaimet 1/2

- **Kirurginen suu-nenäsuojus**
 - tyypin IIR (roiskesuojattu) kaikissa suun alueen toimenpiteissä
 - kertakäyttöinen ja asiakaskohtainen
 - Pue desinfioiduin käsin ja muotoile tiiviisti kasvoille
 - Käytön jälkeen poista ottamalla kiinni korvalenkeistä tai nauhoista ja laita suoraan jätteisiin ja desinfioi kädet
- **Visiiri, silmäsuojaimet**
 - käytä aina hoitotoimenpiteissä-> vaara eritteille ja roiskeille altistumiselle
 - Käytä välinehuollossa, kun peset välineitä käsin
 - asiakaskohtaisia
 - Monikäyttöiset silmäsuojaimet desinfioidaan joka asiakkaan jälkeen

Muut suojaimet 2/2

Hiussuojain

- kirurgisissa toimenpiteissä, kirurgista pöytää kattaessa ja välinehuollossa. Samaa hiussuojainta voi käyttää koko työpäivän ajan, jos se ei likaannu tai sitä ei riisuta välillä. Hiussuojain puetaan siten, että kaikki hiukset ovat peitettynä.

Tehdaspuhdas suojatakki

- kertakäyttöinen sekä asiakas- ja toimenpidekohtainen
- hoidetaan asiakasta kosketusvarotoimin

Steriilit toimenpiteet

Steriilit suojäkäsineet

- estävät toimenpidealueen kontaminaatiota. Niitä käytetään steriilille alueelle kohdistuvissa toimenpiteissä

Steriili suojatakki

- kirurgisissa toimenpiteissä ja leikkauksissa suojaamaan steriiliä aluetta

Hiussuojain

- kirurgisissa toimenpiteissä, kirurgista pöytää kattaessa ja välinehuollossa. Samaa hiussuojainta voi käyttää koko työpäivän ajan, jos se ei likaannu tai sitä ei riisuta välillä. Hiussuojain puetaan siten, että kaikki hiukset ovat peitettynä.

Hyvät toimintatavat

- Vastaanottohuoneessa infektioiden torjunnan näkökulmasta on tärkeää:
 - välineiden, tarvikkeiden ja laitteiden asianmukainen säilyttämisen ja huolto
 - pintojen puhtaudesta huolehtiminen
 - aseptinen toiminta vastaanoton aikana sekä asiakasvaihdossa, erityisesti käsihygienia

Välineiden säilytys

- Vastaanottohuoneen tasoilla ei säilytetä tavaroita
- Tarvikkeet ja välineet kaapeissa tai laatikostoissa
- Hoidon aikana kaapistot ja laatikot pidetään suljettuina
- Lavuaarien roiske-etäisyydellä ei säilytetä tavaroita tai välineistöä
- Lavuaareihin ei lasketa likaisia välineitä

Suunnittele vastaanotto etukätein

- Ennen vastaanottoa ota esille hoidon aikana tarvittavat tarvikkeet ja välineet.
- Jos hoidon aikana tarvitset kaapistoista tai laatikoista lisätarvikkeita, ota ne asiakaskohtaisilla puhtailla desinfioiduilla atuloilla, joita ei käytetä muuhun toimintaan vastaanotolla. Ota painavat tarvikkeet puhtain desinfioiduin käsin.
- Älä koske ympäristöön käytetyillä suojakäsineillä-> mikrobit leviävät pinnoille ja välineisiin. Suojakäsineet pois, kun poistut potilaan ääreltä!

Pintojen puhtaus

- Pintojen **puhdistuksen ja desinfektion** avulla katkaistaan pintojen kautta välittyvät tartuntaketjut
- Vastaanottohuoneissa tehdään päivittäissiivous yleispuhdistusaineella ja mikrokuitupyhkeillä
- Asiakasvaihdossa vastaanottohuoneen pintojen ja välineiden desinfektio
- Viikoittain niiden välineiden puhdistaminen yleispuhdistusaineella, joiden puhdistamiseen laitoshuolto ei päivittäissiivouksella osallistu

Kaksivaiheinen eritetahradesinfektio

Välineiden huolto

Lähetä välineet
huoltoon
mahdollisimman pian->
lian kuivuminen

Käsittele likaisia
välineitä huolellisesti->
suojakäsineet, hyvä
käsihygienia, pisto- ja
viiltotapaturmien
ehkäisy

Puhtaat välineet->
käsihygienia
käsittelyssä, säilytys
suojassa lialta, pölyltä,
koskettelulta

Pisto- ja viiltotapaturmien välttäminen

- Käsittele verta ja verisiä välineitä suojakäsineet kädessä.

Veritapaturmaksi katsottavia tilanteita ovat esimerkiksi:

- Ihon lävistävän verisen neulan tai muun terävän esineen pisto tai viilto
- Veren tai verisen eritteen roiskuminen silmän sidekalvolle tai suun limakalvoille
- Veren tai verisen eritteen roiskuminen haavaiselle tai ihottumaiselle iholle
- **Terveelle iholle joutunut veri ei aiheuta tartunnan vaaraa.** Myöskään virtsaa, hikeä, kyyneleitä tai sylkeä ei pidetä tartunnanvaarallisina. Pelkkä puremavamma ei aiheuta tartunnan vaaraa.

Veritapaturman sattuessa

- Tee paikallishoito aina veritapaturman sattuessa.
- **Roiskeet limakalvoille:** Huuhtelee limakalvolle tulleet roiskeet pois runsaalla juoksevalla vedellä.
- **Pisto- tai viiltoalue:** Älä purista pisto- tai viiltoaluetta. Puhdista alue välittömästi runsaalla juoksevalla vedellä ja kuivaa. Heti tämän jälkeen laita pisto- tai viiltoalueelle alkoholihaude kahdeksi minuutiksi. Hauteeksi soveltuu vähintään 70 prosenttinen ihon desinfiointiin tarkoitettu alkoholi, esimerkiksi A12T Dilutus 80 % tai käsihuuhde, jossa on vähintään 70 p-% alkoholia.

Käsihygieniapäivä 5.5.2026

World Hand Hygiene Day

[Suojäkäsinekampanja - pirha.fi](https://pirha.fi)

Pirkanmaan
hyvinvointialue

Kiitos!